

Základní škola Přerov, Želatovská 8

Minimální preventivní program

pro školní rok 2011 – 2012

Vypracovala: Mgr. Bohumila Venclů

školní metodička prevence

Obsah

1. Garant Minimálního preventivního programu a spolupracovníci při jeho plnění
2. Analýza současného stavu žáků školy
3. Školní preventivní strategie na období 2007 – 2012
4. Úkoly Minimálně preventivního programu na školní rok 2011/2012
5. Časový harmonogram přednášek odborníků na školní rok 2011/2012

Přílohy

1. Program proti šikaně
2. Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů
3. Řešení přestupků
4. Krizový plán školy
5. Seznam odborné literatury, videotéka

1. Garant Minimálního preventivního programu a spolupracovníci při jeho plnění

ředitel školy: Mgr. Přemysl Dvorský, Ph.D. - garant Minimálního preventivního programu

zástupkyně ředitele školy: Mgr. Dana Kaprálová

školní metodička prevence: Mgr. Bohumila Venclů

výchovná poradkyně. Mgr. Marie Hobzová

učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci školy

rodiče žáků školy

trenéři hokejových družstev

2. Analýza současného stavu žáků školy

Školu navštěvuje ve školním roce 2011/2012 392 žáků. Počet žáků 1.stupně je 228 a žáků 2. stupně je 164. Tito žáci byli zařazeni do 18 tříd po dvou v každém ročníku. Průměrný počet žáků ve třídě činí 23,0 pro 1. stupeň a 20,9 pro 2. stupeň. Celkem je průměrný počet žáků ve všech třídách 21,9. Do školní družiny, která má 4 oddělení, je zapsáno 119 žáků. Integrovaná doložka má 12 žáků, kteří budou pracovat ve 4 skupinách. 3 skupiny budou na 1.stupni a 1 skupina na 2. stupni školy. 120 žáků druhých až devátých tříd je zařazeno do 9 hokejových družstev. Zahájilo činnost 29 zájmových kroužků, které povedou pedagogičtí pracovníci školy a externí spolupracovníci.

název kroužku	počet žáků
Informatika pro nejmenší	13
Hrátky s angličtinou	14
Logopedie	14
Praktická informatika pro všechny	20
Keramický kroužek pro 2. - 9. třídu	18
Zábavné vaření	12
Kroužek vaření	12
Výtvarný kroužek	16
Informatika pro 3. třídy	12
In-line	14
Seminář z matematiky 9.B	14
Seminář z matematiky 9.A	16
Kroužek anglického jazyka I.	15
Kroužek anglického jazyka II.	15

Pěvecký sbor 1	16
Pěvecký sbor 2	19
Pěvecký sbor – malošci	18
Seminář z českého jazyka 9.A	12
Seminář z českého jazyka 9.B	15
Florbal 1. a 2. třídy	26
Florbal 3. - 5. třídy	21
Sportovní hry 4.B	20
Sportovní hry 5.B	20
Sportovní hry 7. a 8.B	20
Volejbal	10
Stolní tenis	10
Basketbal	15
Zábavná matematika	20
Hudebně-dramatický kroužek	30

3. Školní preventivní strategie na období 2007 – 2012

Minimální preventivní program vychází z metodických pokynů MŠMT, které do prevence rizikového chování zařazují konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus.

Cílem Minimálního preventivního programu na škole je ve spolupráci s učiteli, rodiči a odborníky formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, ptát se a dělat správná rozhodnutí. Na základě těchto schopností nakládá vhodně se svým volným časem a zvládá základní sociální dovednosti.

Ve školní preventivní strategii na období 2007 – 2012 se zaměřujeme na následující úkoly:

1. zvyšování sociální kompetence - rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání,
2. posilování komunikačních dovedností – schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch a kritiku,
3. vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytváření atmosféry pohody a klidu,
4. formování postojů ke společensky akceptovatelným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních hodnot a humanismu,
5. začleňování témat souvisejících s primární prevencí rizikového chování do vyučovacího procesu,
6. využívání metod párové a skupinové práce, komunitního kruhu, besed, diskusí a zážitkového učení při vyučování i při činnostech mimo vyučování a v mimoškolních aktivitách organizovaných školou,
7. další vzdělávání školní metodičky prevence a předávání získaných poznatků ostatním

- pedagogickým pracovníkům školy,
8. péče o odbornou literaturu z oblasti prevence sociálně patologických jevů,
 9. usilování o vznik odborné učebny pro komunikaci,
 10. vyhledávání negativních jevů a řešení situací narušujících zdravé klima školy,
 11. spolupráce s vedením školy, výchovnou poradkyní, ostatními pracovníky školy a dalšími subjekty z oblasti prevence sociálně patologických jevů,
 12. propagace Knihy důvěry na internetu a Schránky důvěry na chodbě školy

4. Úkoly Minimálního preventivního programu na školní rok 2011/2012

- a) seznámit pedagogické pracovníky školy s úkoly minimálního preventivního programu na školní rok 2011/2012 a vystavit jeden výtisk v malé sborovně školy,
- b) vytvořit informační letáčky o šikaně a kyberšikaně pro rodiče na třídní schůzky a vystavit podobný letáček pro žáky ve všech učebnách včetně školní družiny,
- c) zkontrolovat umístění pravidel chování vypracovaných žáky a jejich třídními učiteli v učebnách a školní družině,
- d) uskutečnit v říjnu, lednu a květnu sociometrická šetření ve všech třídách,
- e) realizovat podle časového harmonogramu besedy žáků s odborníky,
- f) rozdat seznamy témat souvisejících s prevencí rizikového chování pedagogickým pracovníkům pro začleňování do jejich pedagogické činnosti,
- g) řešit případy rizikového chování ve spolupráci s vedením školy, výchovnou poradkyní, třídními učiteli,
- h) uskutečnit anonymní dotazníková šetření mezi žáky 5. až 9. ročníků zaměřená na výskyt šikany a užívání návykových látek,
- i) zahájit dvouleté kvalifikační studium pro školní metodiky prevence,
- j) konzultovat s pedagogickými pracovníky další možnosti spolupráce zaměřené na pomoc problémovým žákům a jejich rodičům,
- k) vést dokumentaci školního metodika prevence,
- l) doplňovat školní inventář o odborné tituly k problematice prevence.

5. Časový harmonogram přednášek odborníků na školní rok 2011/2012

třídy	termín	témata	organizace
2.	11/11	Bezpečné chování	Městská policie
3.	11/11	Kouření a závislost	Městská policie
4.	11/11	Tolerance	PPP
5.	11/11	Trestní odpovědnost dětí	Městská policie
6.	11/11	Jak se rozhodovat v určitých situacích	Městská policie
7.	11/11	Šikana	Policie ČR
8.	11/11	Trestní odpovědnost mládeže	OSPOD-kurátorky
9.	11/11	Trestní odpovědnost mladistvých	Městská policie

Program proti šikaně

1. příloha Minimálního preventivního programu

Obsah

- Charakteristika šikanování
- Rozpoznání šikanování
- Dokumenty
- Odpovědnost školy
- Odpovědnost vedení školy
- Odpovědnost pedagogických pracovníků školy
- Prevence šikany ve škole
- Prevence ve výuce
- Řešení šikanování
- Výchovná opatření
- Krizový scénář pro řešení počátečního stádia šikanování
- Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany
- Spolupráce se zákonnými zástupci žáků
- Spolupráce se specializovanými institucemi
- Závěr

Charakteristika šikanování

Šikanování je chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašit žáka nebo skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických nebo psychických útocích jedince či skupiny vůči tomu, kdo se nemůže bránit. Součástí verbální šikany (psychické) přímé nebo nepřímé je i kyberšikana. Jejím cílem je někomu ublížit nebo někoho zesměšnit pomocí elektronických prostředků. Fyzická šikana přímá nebo nepřímá zahrnuje útoky na zdraví nebo majetek oběti. Smíšená šikana je kombinací výše uvedených typů.

Rozpoznání šikanování

Nepřímé znaky šikanování:

- Žák je přestávkách často osamoceny, ostatní o něho nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá volen do družstva mezi posledními.
- Během přestávek vyhledává blízkost učitelů.
- Při projevu před třídou je žák nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Má poškozené, znečištěné nebo rozházené věci.
- Postrádá některé své věci.
- Jeho oděv bývá znečištěný nebo poškozený.

- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Přímé znaky šikanování:
- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívky, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
 - Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným tónem.
 - Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
 - Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášených panovačným tónem.
 - Skutečnost, že se jim podřizuje nátlaku.
 - Nátlak na žáka, aby vykonával nemorální až trestné činy či aby se jich spoluúčastnil.
 - Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou moc silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
 - Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Dokumenty

1. Školský zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání a jeho novelizace.
2. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28.

Odpovědnost školy

Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně předcházet vzniku rizikového chování.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění vydírání § 235, omezování osobní svobody § 213, útisku § 237, ublížení na zdraví § 221-224, loupeže § 234. Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření se vystavuje riziku trestního postihu o neoznámení, případně nepřekažení trestného činu § 167, 168 trestního zákona. Skutkovou podstatu účastenství na trestném činu § 10 může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu například tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky.

Odpovědnost vedení školy

Ředitel školy odpovídá za aktivity školy v oblasti prevence šikanování a násilí a zajišťuje vzdělávání pracovníků v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Je garantem plnění Minimálního preventivního programu, jehož součástí je Program proti šikaně. V souladu s pracovním řádem zajistí dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole o přestávkách,

především v prostorách, kde by mohlo docházet k šikanování. Zajistí proškolení pedagogických pracovníků v oblasti šikany a jejich seznámení s Minimálním preventivním programem školy. Umožní důkladné seznámení žáků s prevencí a řešením šikanování. Prokazatelným způsobem seznámí rodiče žáků s prevencí šikanování a kárnými opatřeními pro šikanující žáky v souladu se školním řádem. Vedení školy dbá na doplňování školní knihovny odbornou literaturou a videotékou. Ředitel organizuje chod školy takovým způsobem, aby byla zajištěna otevřená a pružná komunikace o problémových jevech. Podle potřeby svolává intervenční tým školy ve složení: ředitel, zástupce ředitele, výchovný poradce, metodik prevence. Dle potřeby přizve k jednání další pracovníky školy. Při rozvinuté šikaně přizve odborníky OSPOD, Policie ČR, PPP. Pozve zákonné zástupce žáka na jednání výchovné komise a zajistí písemný zápis z jednání.

Odpovědnost pedagogických pracovníků školy

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu o neoznámení, případně nepřekažení trestného činu § 167, 168 trestního zákona. Skutkovou podstatu účastenství na trestném činu § 10 může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu například tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky.

Prevence šikany ve škole

Základem prevence šikanování je podpora pozitivních vztahů mezi všemi subjekty na škole. Pro vytvoření bezpečného prostředí realizujeme následující kroky:

- stanovujeme přesná pravidla chování žáků ve školním řádu školy,
- navozujeme atmosféru důvěry pro rodiče pomocí konzultací s učiteli, výchovnou poradkyní, metodičkou prevence a vedením školy,
- provádíme sociometrické dotazníky ve třídách,
- sledujeme žáky nově příchozí na školu,
- individuálně působíme na žáky izolované a problémové,
- zajišťujeme besedy s odborníky,
- zavádíme vhodné vyučovací metody a organizační formy do výuky,
- začleňujeme témata primární prevence do vyučovacích hodin,
- vytváříme třídní pravidla chování žáků,
- volíme třídní samosprávy,
- podporujeme práci Školního senátu,
- spolupracujeme s trenéry hokejových družstev,
- pracujeme v intervenčním týmu školy,
- nabízíme žákům bohatou mimoškolní činnost,
- sledujeme Knihu důvěry na internetových stránkách školy,
- propagujeme Schránku důvěry v prostorách školy,
- hledáme nové možnosti zlepšování prevence (školení, časopisy, knihy, DVD aj.)

Prevence ve výuce

Učitelé si uvědomují důležitost vytváření bezpečného prostředí. Ve svých vyučovacích hodinách ve škole i mimo školu (výlety, školy v přírodě, vycházky, lyžařské výcviky, návštěvy kulturních zařízení, sportovní akce aj.) se učitelé soustředí na rozvoj pozitivních vztahů mezi žáky. Zavádějí do vyučování párovou a skupinovou práci mezi vhodně zvolenými spolužáky. Používají metodu komunitního kruhu s jasně stanovenými pravidly. Zapojují žáky do řízené diskuse, učí žáky respektovat vzájemné odlišnosti. Jsou přítomni besedám s odborníky a dále pracují s novými poznatky.

Učitelé se snaží vyhnout technikám a metodám, které vytvářejí či zvyšují napětí a následně vytvářejí potřebu uvolnit, vybití negativní energii např.:

- veřejné vyhlášení výsledků písemných prací,
- srovnávání jednotlivých žáků a tříd,
- ironizování, zesměšňování,
- častý křik, zastrašování,
- nehlášené písemné práce,
- vytváření stresového prostředí při výuce.

Třídní učitelé spolupracují se školním metodikem prevence a ostatními učiteli při primární prevenci rizikového chování. Na základě sledování žáků provádějí depistáž a následnou pomoc ohroženým jednotlivcům a třídním kolektivům. Vzájemně si předávají poznatky ze školení a uvádějí je do praxe. Při dozorech sledují zvláště riziková místa (WC, prostory pod schodišti, šatny, okolí tělocvičny, uzavřené dveře tříd během přestávky, školní jídelnu).

Řešení šikanování

1. Odhad stádia šikany

Počáteční stádium – oběti poměrně otevřeně hovoří o tom, kdo a jakým způsobem je šikanoval. Svědkové vyjadřují nesouhlas se šikanováním a bez většího strachu vypovídají. Žáci třídy vyjadřují soucit s obětí, odsuzují negativní činy agresorů. Atmosféra ve třídě je ještě zdravá.

Pokročilé stádium – oběť je ustrašená, nechce prozradit, kdo ji ublížil. Svědkové nespolupracují při řešení, tvrdí, že nic neví nebo nic nesmějí říct. Násilí zlehčují nebo úplně popírají. Členové skupiny jsou na straně agresora, oběť kritizují. Ve skupině je nezdravá atmosféra napětí, zatajování, vysmívání.

2. Kroky pro řešení počáteční šikany

- zjištění informací od obětí i spolužáků,
- nalezení vhodných svědků,
- provedení individuálních nebo konfrontačních rozhovorů se svědky,
- ochrana obětí šikany,

- provedení rozhovorů s agresory případně konfrontaci mezi nimi,
- svolání intervenčního týmu školy,
- spolupráce s rodiči obětí a agresorů,
- rozebrání situace ve třídě, podle potřeby upravení zasedacího pořádku,
- soustavné sledování vztahů ve třídě,
- podle potřeby zavedení třídnických hodin,
- podle potřeby posílení dozoru o přestávkách.

3. Je nutné se vyvarovat

- konfrontace oběti a agresora,
- zlehčování problému,
- ukvapených řešení,
- řešení případů před třídou,
- prozrazení informačních zdrojů z řad svědků,
- neinformování rodičů,
- řešení bez pomoci dalších pedagogů.

Výchovná opatření

Pro potrestání agresorů užíváme trestů vycházejících z klasifikačního řádu a školního řádu. Můžeme přearodit agresora do jiné třídy nebo nabídnout přechod na jinou školu. Pro nápravu situace ve třídě je třeba pracovat s celým kolektivem. Práce s agresorem se zaměří na vhlad do jeho jednání, motivy chování, rodinné prostředí. Třídní učitel naváže pravidelnou spolupráci se zákonnými zástupci žáka, vede si zápisy z jednání s rodiči a pedagogickou dokumentaci o problémovém žákovi. V případě potřeby je zprostředkována péče PPP nebo jiných odborníků. V mimořádných případech se uijí následující opatření:

- vedení školy doporučí zákonným zástupcům žáka dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP nebo diagnostického ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v SVP nebo diagnostickém ústavu.

Krizový scénář pro řešení počátečního stádia šikanování

1. při odhadování stádia šikanování (zda je nutná pomoc odborníků) přihlížíme k:

- četnosti opakování agresivních projevů,
- závažnosti negativního chování,
- počtu agresorů a obětí,
- způsobu vypovídání svědků,
- celkové atmosféře ve třídě.

2. seznámení vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, třídního učitele popřípadě dalších pedagogických pracovníků s problémem:

- seznámení s odhadem stádia šikanování,
- stanovení jednotného postupu řešení problému,
- rozdělení úkolů jednotlivým pracovníkům intervenčního týmu s termínem provedení.

3. konkrétní kroky při řešení šikany v počátečním stádiu

- zjištění podrobnějších informací o problému použitím dotazníkových metod ve třídě,
- individuální pohovory s informátory provede školní metodik prevence a třídní učitel,
- individuální pohovor s obětí provede školní metodik prevence a třídní učitel,
- individuální pohovory s agresory provede školní metodik prevence a třídní učitel,
- vyhodnocení získaných informací v písemné podobě zajistí školní metodik prevence.

Je nutné nereagovat obranně, nezpochybňovat, nedávat rady, zapisovat odpovědi, chránit zdroje informací, ověřovat si informace, neslibovat nemožné, sledovat třídu.

Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany

1. odhad závažnosti šikanování

- chování žáků ve třídě, vzájemná spolupráce, celková atmosféra (strach, napětí, odmítání vypovídat, obviňování obětí, zlehčování nebo popírání problému, nespolupracování svědků s vyšetřovateli šikany),
- závažnost a četnost agresivních projevů (brutalita, psychoteror),
- doba, po kterou šikanování probíhá (déle než tři měsíce).

2. strategie vyšetřování

- zajištění bezpečí obětí,
- utajení informátorů,
- zvýšení pedagogického dozoru na zvláště rizikových místech,
- individuální rozhovor s obětí za přítomnosti intervenčního týmu školy,
- individuální pohovory s informátory za přítomnosti intervenčního týmu školy,
- individuální pohovory s agresory za přítomnosti intervenčního týmu školy,
- zdokumentování výpovědí a důkazů.

3. při pokročilejší šikaně je potřeba vypracovat plán postupu se závazným stanovením odpovědnosti jednotlivců a termínem splnění, který by měl obsahovat:

- způsob ochrany obětí,
- povinnosti pedagogických pracovníků a jejich jednotný postup,
- způsob další práce se třídou,
- způsob práce s problémovými žáky,
- způsob práce s obětí,
- zajištění pravidelné komunikace a včasné informovanosti,
- přizvání odborníků k řešení problému,
- způsob informování zákonných zástupců obětí a agresorů.

Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Zákonní zástupci žáků jsou informováni o preventivním programu školy na internetových

stránkách školy, mohou využívat Schránku důvěry ve škole, Knihu důvěry na internetu a úředních hodin výchovného poradce a školního metodika prevence. Při konzultačních hodinách nebo třídních schůzkách předávají aktuální informace třídní učitelé podle pokynů vedení školy a školního metodika prevence.

Pokud informují o podezření na šikanování rodiče žáka školy, odpovídá za vyšetření problému ředitel školy. Při nápravě situace je potřebná spolupráce intervenčního týmu školy s rodinou oběti i s rodinami agresorů. Při jednání se zákonnými zástupci žáků dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zachování důvěrných informací.

Na výchovné komisi informují členové intervenčního týmu školy zákonného zástupce agresora o kárných opatřeních. Průběh jednání, náměty a další připomínky jsou písemně zaznamenány a podepsány všemi účastníky jednání.

Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení patologickým jevům spolupracuje vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence s následujícími institucemi a orgány:

- v rezortu školství PPP, SPC, SVP,
- v rezortu zdravotnictví pediatři, odborní lékaři, dětský psycholog, psychiatr, odborná poradenská a terapeutická zařízení,
- v rezortu sociální péče oddělení péče o rodinu, kurátoři,
- v rezortu represe Police ČR,

Dojde-li k případu pokročilé šikany a je podezření, že došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu, ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR. Skutečnosti, které ohrožují bezpečnost a zdraví žáka oznámí OSPOD (orgán sociálně právní ochrany dětí).

Závěr

Garantem plnění Programu proti šikaně je ředitel školy Mgr. Přemysl Dvorský, Ph.D. Organizaci a dohled nad plněním Programu proti šikaně vykonává Mgr. Bohumila Vencůlů ve spolupráci se všemi pedagogickými pracovníky školy, kteří byli s tímto programem prokazatelně seznámeni.

Ostatní zaměstnanci školy byli seznámeni s vybranými kapitolami programu.

Program proti šikanování, jako součást Minimálního preventivního programu, je k dispozici pracovníkům školy ve sborovně školy. Zákonní zástupci žáků školy mají Program proti šikanování k dispozici na internetových stránkách školy.

Žáci školy jsou seznámeni s Programem proti šikanování třídními učiteli.

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů

2. příloha Minimálního preventivního programu

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů na 1. stupni školy

Primární prevenci na 1. stupni zajišťují všichni vyučující ve všech vyučovacích předmětech. Důležité je navození příznivého psychosociálního klimatu ve třídě formou besedy, párové nebo skupinové práce, komunitního kruhu, zážitkového učení.

1. třída

- vztahy v dětském kolektivu,
- jedinečnost člověka,
- základní hygienické návyky,
- využití volného času,
- bezpečné místo v rodině.

2. třída

- lidské tělo,
- zdraví a jeho ochrana,
- režim dne,
- vztahy mezi lidmi,
- chování v krizových situacích.

3. třída

- multikulturní výchova – lidé kolem nás,
- ochrana proti obtěžování cizí osobou,
- zacházení s léky,
- zásady komunikace,
- prevence závislostí.

4. třída

- lidské tělo – pohlavní odlišnosti,
- životospráva a důsledky nevhodných návyků,
- využití volného času,
- vztahy mezi lidmi,
- drogová závislost.

5. třída

- léčivé a návykové látky,
- negativní vliv tabáku a alkoholu,
- puberta,
- řešení konfliktů,
- empatie, asertivita.

Cíl – žáci 1. stupně by měli umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště,
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými,

- mít základní sociální dovednosti,
- umět se chránit před cizími lidmi,
- mít základní hygienické a zdravotní návyky,
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas,
- umět rozlišit léky a návykové látky,
- znát nebezpečí alkoholu, tabáku a dalších návykových látek a umět je odmítat.

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů na 2. stupni školy

Primární prevenci na 2. stupni zajišťují všichni vyučující ve všech vyučovacích předmětech. Důležité je navození příznivého psychosociálního klimatu ve třídě formou diskuse, besedy, párové nebo skupinové práce, komunitního kruhu, hraní rolí, práce s médii, zážitkového učení. Trvalým úkolem učitelů je věnování pozornosti problémovým skupinám žáků nebo jednotlivcům, odhalování projevů rizikového chování žáků. Je nutné soustředit se zejména na problematiku šikany a kyberšikany. Učitelé zajistí dostatečnou informovanost žáků o nebezpečí závislostí, zvláště užívání alkoholu a drog, kouření a patologického hráčství. Poučí žáky o nebezpečí zneužívání dětí a mladistvých, zdůrazní nebezpečí zneužívání sociálních sítí.

6.třída

- zdravý životní styl,
- ochrana zdraví,
- rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince,
- osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích,
- rizika zneužívání návykových látek, způsoby odmítání,
- centra odborné pomoci.

7.třída

- komunikace mezi lidmi a mezilidské vztahy,
- péče o zdraví, život s handicapem,
- sexuální výchova, vztahy mezi dívkami a chlapci,
- osobní bezpečí, šikana, sexuální násilí,
- drogy a jejich dělení, účinky, prevence,
- právní odpovědnost dětí.

8.třída

- tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka,
- řešení problémů, chování v krizových situacích,
- agresivita, šikana, kyberšikana, formy násilí,
- sexuální odlišnosti, deviace,
- drogová závislost, kontaktní centra,
- právní odpovědnost mládeže.

9. třída

- sebevědomí, sebepojetí, rozvoj osobnosti,
- zdravé sexuální chování,
- volba životního partnera,
- vztah k jiným kulturám, národnostem, menšinám,
- právní odpovědnost mladistvých.

Cíl - žáci by před ukončením školní docházky měli:

- pojmenovat návykové látky a umět je odmítat,
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku,
- zaujímat zdravé životní postoje,
- bránit se různým formám násilí,
- orientovat se v problematice sexuální výchovy,
- znát vhodné způsoby posilování sebevědomí,
- zdůvodnit význam zákonů, předpisů a právních norem.

Řešení přestupků

3. příloha Minimálního preventivního programu

Řešení přestupků při selhávání preventivních opatření školy

1. V případě podezření na zneužívání návykových látek provést diskrétní šetření a pohovor se žákem.
2. Při důvodném podezření okamžitě kontaktovat zákonné zástupce žáka a při negativní a nespolupracující reakci rodičů uvědomit sociální odbor OSPOD.
3. Při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování ředitel školy nebo pověřený pracovník školy kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí zákonné zástupce o informování lékaře.
4. V případě dealerství nebo podezření na porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče uvědomí oddělení péče o dítě sociální odbor a oznámí věc Policii ČR.

Projevy žáka, který užívá alkohol nebo drogy

- časté výkyvy nálad – je zlostný nebo depresivní,
- straní se spolužáků, přátel,
- ztratil zájem o školu, případně další aktivity,
- výrazně se zhoršil jeho prospěch,
- přátelí se s dětmi, které nevzbuzují důvěru,
- nesvěřuje se,
- lže nebo podvádí,
- má nápadně zúžené nebo rozšířené zornice,
- nejasně se vyjadřuje,
- je nesoustředěný,
- neudrzuje osobní hygienu a čistotu oblečení,
- působí unaveným až nemocným dojmem.

Krizový plán školy

4. příloha Minimálního preventivního programu

Při nevolnosti nebo zranění vychovatelky nebo žáka ve školní družině v době od 6.00 do 7.00 a v době od 16.00 do 16.30 vyhledá poučený žák pana školníka nebo některou paní uklízečku, kteří poskytnou postiženému nezbytnou první pomoc, v případě nutnosti přivolají lékařskou pomoc a telefonicky oznámí vzniklou situaci panu řediteli nebo paní zástupkyni. V době od 7.00 do 16.00 vysvětlí situaci poučený žák v ředitelně nebo kanceláři školy.

Při nevolnosti nebo zranění vyučujícího v době vyučování nebo dozoru oznámí poučený žák vzniklou situaci v ředitelně nebo kanceláři školy. Jiný žák přivolá z nejbližšího kabinetu nebo učebny dalšího dospělého, který poskytne nezbytnou první pomoc a převezme dozor nad žáky.

Při nevolnosti nebo zranění žáka v době vyučování nebo o přestávce vyučující poskytne v případě nutnosti postiženému první pomoc a vyšle poučeného žáka, který situaci oznámí v ředitelně nebo kanceláři školy.

Při podezření na požití omamných látek doprovodí vyučující žáka do ředitelny nebo kanceláře školy, odkud bude situace oznámena zákonnému zástupci žáka a v nutném případě přivolána lékařská pomoc.

Při napadení učitele nebo žáka ve výuce nebo o přestávce přivolá poučený žák dalšího dospělého z nejbližšího kabinetu nebo učebny a současně jiný žák oznámí vzniklou situaci v ředitelně nebo kanceláři školy.

Další projevy nevhodného chování žáků (šikana, kouření, záškoláctví, krádeže, vulgární vyjadřování, ničení školního nebo osobního majetku) při vyučování v budově školy nebo mimo ni řeší intervenční tým školy (ředitel nebo zástupce školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel) se zákonným zástupcem žáka v nejbližším možném termínu. Z tohoto jednání je pořízen písemný zápis s podpisy všech účastníků. Opakované projevy negativního chování žáka oznamuje třídní učitel po konzultaci s vedením školy na Oddělení sociálně – právní ochrany dětí (OSPOD).

Důležitá telefonní čísla

Ředitel školy:	602 527 013	Zástupkyně ředitele školy:	724 577 280
Městská policie:	156	Policie České republiky:	158
Záchranná služba:	155	Integrovaný záchranný systém:	112
OSPOD:	581 268 782	Hasiči:	150
Linka bezpečí:	116 111	Linka důvěry – Přerov:	581 207 900

Seznam odborné literatury, videotéka

5. příloha Minimálního preventivního programu

Literatura

Z. Šimanovský, V. Mertin	Hry pomáhají s problémy
E. Bakalář	Psychohry
V. Pokorná	Cvičení pro děti se speciálními poruchami
J. Canfield, H. C. Wells	Hry pro zlepšení motivace a sebepojetí
J. Prekopová, Ch. Schweizerová	Neklidné dítě
H. Viehoferová, E. Reuysová	Jak s dětmi trávit volný čas
B. L. Bittnerová, A. Lewová	Odvaha žít svůj život
Ch. A. Smith	Třída plná pohody
S. a H. Hopeovi, J. Krabel	Sociálně patologické hry
M. Elliottová	Jak ochránit své dítě
M. Kolář	Bolest šikanování
M. Kolář	Nová cesta k léčbě šikany
N. Van Peltová	Umění komunikace
J. Melgosa	Žít naplno
Z. Šimanovský	Hry pro zvládnutí agresivity a neklidu
A. Munden, J. Arcelus	Poruchy pozornosti a hyperaktivita

Videotéka

Komu pomáhá linka bezpečí
Láska je láska
Očima hadů 1., 2., 3. část
Řekni drogám NE!
Kouření a já
Ty a droga
Hazardní a počítačové hry u dětí a dospívajících
Jeden svět na školách
Zneužívání dětí
Štěstí přeje připraveným
A nebo...